

**ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ В КОНТЕКСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У
ТЕХНІЧНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

Входження України до єдиного Європейського освітнього простору потребує розроблення нових підходів до навчання іноземних мов; поліпшення міжкультурної та комунікативної компетенції; створення сприятливих умов для вивчення, покращення та поширення практики вивчення іноземних мов упродовж усього життя людини. Міжнародна співпраця потребує висококваліфікованих фахівців, що професійно володіють іноземними мовами на рівні міжнародних стандартів, мають чітке уявлення про іншомовну культуру, ділове спілкування, ділову етику, є придатними до творчої праці, обміну досвідом та налагодження взаємовигідної співпраці із зарубіжними колегами на основі професійної, міжкультурної та комунікативної компетенції.

Інтенсивний процес інтернаціоналізації суспільного життя сучасного світу зумовлює невпинне зближення національних економік, подальше зміцнення соціально-політичних і культурних зв'язків між країнами. Концепція глобальної освіти (global education) визначає як одне з центральних завдань навчання передачу знань про багатополлярність світу, про величезну різноманітність і самобутність народів, мов і культур.

Володіння компетентністю у сфері міжкультурної комунікації стає невід'ємною складовою професійної майстерності сучасного висококваліфікованого фахівця у будь-якій галузі діяльності людини.

На думку сучасної лінгводидактики, у центрі уваги науковців та викладачів постає не просто студент як суб'єкт процесу навчання, а полікультурна, полілінгвальна мовна особистість, яка здатна до адекватної соціокультурної діяльності в умовах іншої мовної та культурної спільноти.

Інтегровані полікультурні знання реалізуються у практичних навичках комунікативної поведінки та моделюються у процесі вивчення іноземної мови. Розширення знань про країну мови, що вивчається як іноземна, здійснюється паралельно з іншими видами пізнавальної діяльності через спеціально відібрані навчальні тексти професійного спрямування.

Міжкультурна комунікація є такою формою спілкування людей, при якій способи комунікації або функції мовних подій є ідентичними, але існують відмінності в їх реалізації та інтерпретації в певних ситуаціях.

Саме для того, щоб готувати своїх співвітчизників до іншомовного професійного мовлення, допомогти їм розширити власну картину світу і, водночас, усвідомити себе невід'ємною частиною міжкультурної взаємодії, потрібно удосконалювати підходи до викладання іноземної мови, країнознавства, комунікації та переходити від теоретичних побудов до практичних тренінгів, руйнувати хибні культурні стереотипи. Сучасний відбір змісту предмета «іноземна мова» з урахуванням соціально-інтеграційних функцій міжкультурної комунікації здійснюється на основі соціально-культурного підходу, одним з принципів якого є навчання іншомовного спілкування в контексті діалогу культур.

Соціокультурний підхід обумовлений взаємопроникненням різних національних культур, розвитком телекомунікаційних технологій, характерних для інформаційного суспільства.

Ми вважаємо, що для залучення до інокультури в процесі занять з іноземної мови важливе наступне: виділяти якомога більше ключових ознак професійної іншомовної культури в наочному, мовному і поведінковому планах; формувати вміння розпізнавати, сприймати і позитивно ставитися до проявів чужої культури в професійній сфері; прищеплювати вміння боротися із стереотипами, позитивно оцінювати відмінності та різноманіття; шукати й підкреслювати схожість. Міжкультурний підхід до навчання іноземної мови передбачає роботу з різними сторонами особистості фахівця - поведінкою, емоціями, цінностями і досвідом.

Міжкультурна професійна взаємодія передбачає високий рівень володіння як комплексом спеціальних знань, так і іноземною мовою, а також вмінням адекватно інтерпретувати й приймати соціокультурні особливості партнерів-комунікантів при вирішенні практичних завдань. Для досягнення такого результату необхідне інтегроване навчання іноземної мови та особливостей культурного середовища його носіїв. Незнання або ігнорування спеціалістом комплексу культурних складових іншого середовища спілкування, навіть при вільному володінні мовною формою цього середовища, може призвести до

недостатнього розуміння, етноцентризму, реалізації стереотипів і навіть конфліктних ситуацій. Отже, фахівець має володіти міжкультурною компетенцією, тобто такою спроможністю спілкування з носіями інших культур, котра забезпечує єдине для всіх учасників професійної взаємодії розуміння ситуації, її причин та наслідків і це єдине розуміння називають позитивним результатом міжкультурної комунікації.

Підсумовуючи, слід наголосити на очевидній необхідності формування міжкультурної та комунікативної компетенції спеціалістів, професійні знання яких сприяють ефективній співпраці з фахівцями різних країн, які характеризуються своїми невід'ємними унікальними культурними особливостями, способом життя, звичаями, традиціями та менталітетом.

Література:

1. Ніколаєва СЮ. Сучасні тенденції навчання іноземних мов студентів мовних спеціальностей // Інноваційні підходи до навчання іноземних мов та культур у новому тисячолітті / Міжнародна науково-методична конференція / Тези доповідей. - Дніпропетровськ: Видавництво ДУЕП, 2002. - С.24-27
2. Lyn Scott & David Scott Natural English. - Oxford University Press, 2003.